

فصل ۱۱

کمک به فرزندان تا بدانند که در کجا هست (آشنایی و جهت یابی)

رانی یک دختر کوچک نابینا است، که در یک قریه هندوستان تولد گردیده است. مادرکلان رانی که باکا نام دارد، نیز نابینا می‌باشد. او این توانائی را دارد که به جیوان و ارونا که والدین رانی هستند طریقه‌های آموزش رانی را نشان دهد. حالا رانی ۲ ساله است او آموخته است که با لمس نمودن دیوارها و فرنیچر راه خود را پیدا کند. او به آهستگی حرکت نمود، با دقت هر ترکیدگی، برجستگی و شکاف را با انگشتان خود، اکتشاف نمود. حالا خانواده رانی می‌خواهند برایش آموزش دهند که در خانه بدون گرفتن چیزی، قدم بزند.

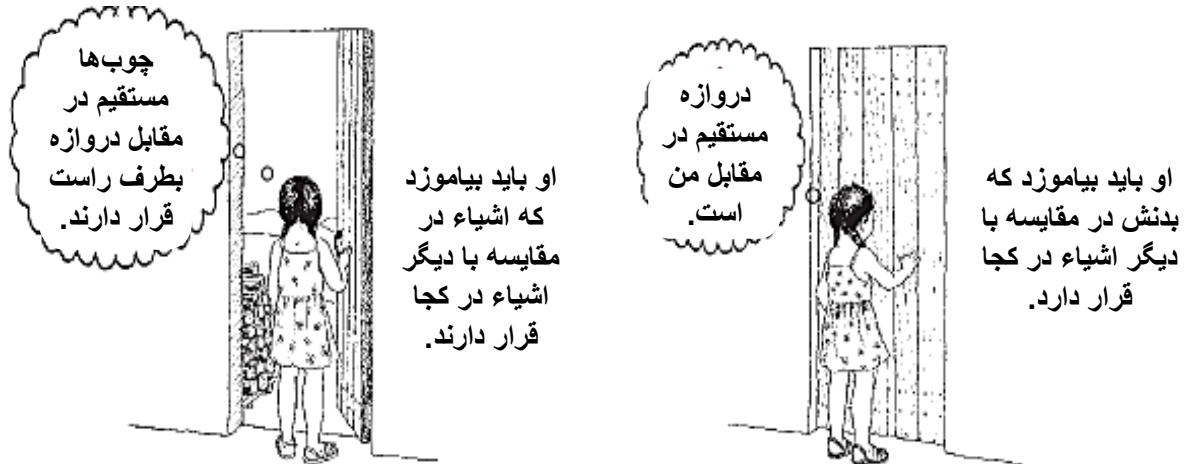
امروز مادرکلان (باکا) به جیوان و ارونا تشریح می‌نماید که چگونه رفتن از یک جا به جای دیگر را یاد می‌گیرد. "وقتی می‌خواستم از دروازه مقابل به چوکی مورد علاقه خود بروم، من ۸ قدم پیش رفتم. این قدم‌ها مرا از میز گذشتاند، بعد به اندازه یک چهارم یک دایره بطرف چپ دور زدم و ۴ قدم دیگر پیش رفتم. بعد من دست خود را پیش برده و مطمئن شدم که چوکی من در آنجا است، زیرا بخاطر داشتم که یک دفعه کسی چوکی مرا از جایش حرکت داده بود، و من روی هوا نشستم!" باکا این را با خنده به خاطر می‌آورد.

مگر قصه باکا خنده دار نیست. برای ما بااهمیت است که بدانیم چقدر برای یک طفل نابینا مشکل است تا ماحول خود را پیدا کند. برای آن که رانی بدون گرفتن از چیزی قدم بزند، مجبور است همه جزئیات را بخاطر بسپارد - چند قدم پیش برود و چه وقت دور بخورد. خانواده رانی مجبور خواهند بود که صبور باشند زیرا این کار برای رانی تلاش و تمرین زیادی را بکار دارد.

چگونه یک طفل می‌آموزد تا بداند که در کجا هست

طفل بینا با استفاده از چشم‌هایش می‌فهمد که در کجا است و اشیای مختلف در کجا موقعیت دارند. طفلی که بخوبی دیده نتواند، نیز ضرورت دارد تا این چیزها را بفهمد، اما او باید بیاموزد که از دیگر حواس خود کار بگیرد. وقتی فهمید، قادر خواهد بود که به اطراف خانه‌شان حرکت نموده و بعداً در جامعه فعال باشد. جهت آموختن طرز آشنائی با محیط و جهت یابی خودش:

شما از راه‌های ذیل می‌توانید کمک نمایید تا طفل مهارت‌های آشنائی و جهت‌یابی را بیاموزد: (۱) آموزش دادن به طفل در مورد بدنش و این که چطور حرکت می‌کند. (۲) کمک کردن به طفل تا آن حواس خود را انکشاف دهد که معلومات مهم در مورد ماحول را برایش می‌دهد، و (۳) فکر کردن در مورد چیزهای اطراف خانه خودتان و خانه‌های همسایه که او می‌تواند بشکل نشانی‌ها یا علامات از آنها استفاده نماید.

آگاهی از بدن

طفل بینا اسم‌های اعضای بدن را با دیدن و تقلید از دیگر افراد می‌آموزد. طفلی که بخوبی دیده نتواند زمانی اسم‌های اجزای بدن را آموخته می‌تواند که شما برایش استفاده از حواس شنیدن و لمس کردن را بیاموزانید. برای فعالیت‌هایی که یک طفل کوچک را کمک نماید تا در مورد اعضای بدن بیاموزد و حواس خود را انکشاف دهد، فصل ۵ "فعالیت‌ها برای اطفال کوچک" دیده شود. بیشتر این فعالیت‌ها برای اطفال بزرگتر نیز خوب اند.

جاهده! می
توانی دهن مرا
لمس کنی؟

← جهت کمک به فرزندان تا اسم‌های اعضای مختلف بدن را بیاموزد

یک بازی را تنظیم کنید که در آن شما از طفل خود بخواهید که با اعضای مختلف بدن خود و یا بدن شما کاری را انجام دهد. برای این که مفکوره‌هایی به شما داده شده باشد، درینجا چند مثال آمده است:
از طفل خود بخواهید که یک عضو بدن خود را لمس نماید و بعد عین همان عضو را در بدن شما لمس کند.

حالا شکم شما به تماس
زمین است. دوباره لول
بخورید، تا پشت شما به
تماس زمین قرار گیرد.

از طفل خود بخواهید که روی زمین لول
بخورد و هر قسمت بدن وی که به زمین
تماس کرد، اسم آن را بگوید. این یک
بازی خوب گروهی نیز بوده می‌تواند.

مریم جان! دست‌هایت
در انتقال اشیاء کمک
می‌کنند.

یک تکه را به دور اعضای مختلف بدن طفل خود ببچانید و از
او بخواهید که آن را باز کند. در اینحال در مورد هر قسمت بدن
تشریحات داده و بگویید که چه وظیفی را انجام می‌دهند.

عابده جان، دست خود
را بلند کن و حرکت
بده، خدا حافظ.

طفل خود را تشویق نمایید سر
خود را تکان دهد، لگد بزند و یا
عضوی از بدن خود را تکان
دهد - و اسم هر عضوی را
که استفاده می‌کند، بگوید.

◀ جهت کمک به فرزندان تا در مورد ارتباط بدنش و اشیاء بیاموزد

اگر او در شناخت راست و چپ مشکل داشته باشد، یک فیته یا دستبند را به یک دست وی بسته کنید.

طفل شما ضرورت دارد که مفاهیمی مانند "در مقابل شما" و یا "بطرف چپ شما" را بیاموزد تا بداند که اشیاء در کجا قرار دارند. در اینجا بعضی طریقه‌هایی جهت کمک به آموختن وجود دارد.

کوشش نمایید که توجه وی را با استفاده از یک بازیچه صدا دار جلب کنید. برایش بگویید که بازیچه در کجا قرار دارد - در مقابل، در عقب و یا در طرف راست یا طرف چپ. بعد بازیچه را حرکت داده و بگویید که در کدام سمت است و ببینید که می‌تواند خودش آن را پیدا کند.

بعد از آن که طفل فرق بین سمت راست و سمت چپ را دانست، اشیای مختلف را به دستش بدهید و از او بخواهید که آنها را به یک سمت یا سمت دیگر بگذارد. به تدریج بازی را مشکل‌تر بسازید.

من توپ را زیر میز پنهان کرده‌ام، ببینم تو می‌توانی آن را پیدا کنی؟

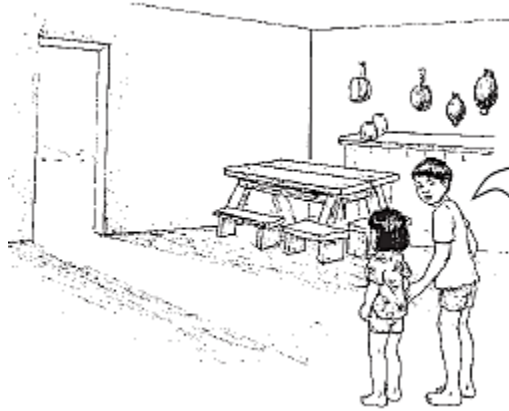
یک بازی را بسازید که در آن اشیایی را پیدا کند که در زیر چیزی قرار گرفته (مانند زیر میز و یا زیر تخت)، در روی چیزی قرار گرفته (مانند روی تخت یا روی چوکی)، از طریق چیزی می‌گذرد (مانند دروازه) و داخل چیزی قرار داد (مانند بکس یا الماری). تشریح کنید که هر حرکت چیست.

بازی‌های مختلفی را بسازید که در آن طفل باید بدن خود را به جلو، به عقب و یا به یک پهلو حرکت دهد تا یک بازیچه را پیدا کند. تشریح کنید که هر حرکت چیست. اگر یک بیت بسازید که در آن هر حرکت نامبرده شود، طفل آنها را بهتر بخاطر می‌سپارد.

بینائی

اطفالی که اندکی قوه دیده داشته باشند می‌توانند از بینائی خود جهت کمک به شناسائی موقعیت خود استفاده نمایند، بخصوص اگر شما آنها را کمک نمایید.

وقتی روشنی را از دروازه دیدی، میز غذاخوری در طرف چپ تو خواهد بود.

اگر طفل شما روشنی را دیده می‌تواند، مسیر وی را با استفاده از یک چراغ در نقطه آغازین، برایش مشخص سازید.

اگر طفل شما روشنائی را دیده بتواند، یک چراغ را روشن نگه دارید تا وقتی که داخل یک اتاق می‌شود موقعیت خود را شناسائی کرده بتواند.

در هر جایی که ارتفاع سطح زمین تفاوت می‌کند و یا نزدیک چیز هایی که طفل شما ضرورت دارد تا متوجه شده و در آن با مصوونیت حرکت نماید، یک چراغ را روشن بگذارید.

فیتة زرد اینجاست. این یعنی دروازه خانه جمیله است.

اگر طفل شما رنگ‌های روشن را دیده بتواند، تکه‌ها، کاغذها، رنگ آمیزی‌ها و یا اشیای دارای رنگ‌های مختلف را روی دروازه و در جاهای مختلف بیرونی نصب نمایید. وقتی که طفل رنگ را ببیند خواهد دانست که در کجا قرار دارد.

شنوائی

برای یک طفلی که بخوبی دیده نمی‌تواند، شنوائی اهمیت خاص دارد زیرا برایش در مورد چیزهایی که نزدیک و قابل لمس نیستند، معلومات می‌دهد. صداها به یک طفل نابینا کمک می‌کند که بداند بعضی چیزها چی هستند، در کجا هستند و چقدر دور هستند. هر قدر بیشتر که می‌توانید طفل خود را نزدیک اشیائی ببرید که صدا دارند تا آنها را لمس نماید.

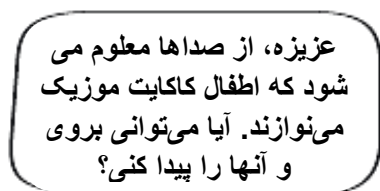
← جهت کمک به طفل‌تان تا صداها و موقعیت آنها را شناسائی کند

یک بازی را ترتیب دهید که در آن طفل شما صداها را روزانه را که در خانه و یا در جامعه می‌شنود، نام بگیرد - مانند بسته شدن دروازه، صدای کشیده شدن چوکی در روی زمین و یا صدای ماشین کالاشوئی.

یک بازی تصور کردن را ترتیب دهید که در آن طفل شما اعضای خانواده و حیوانات را از طریق صداها ایکه اکثراً تولید میکنند، شناسائی کند.

شما همچنان می‌توانید از طفل خود بخواهید که بطرف صدا حرکت کند.

کامله جان! بیا مرا
پیدا کن.

از طفل خود بخواهید که به صدای قدم‌های شما که به وی نزدیک می‌شوید و یا از او دور می‌شوید، گوش بدهد. ببینید که آیا گفته می‌تواند شما به کدام طرف می‌روید. و یا در وقت نزدیک شدن و دور شدن کف بزنید. بعد توقف نموده و از طفل بخواهید که شما را پیدا کند.

به طفل خود یاد بدهید که چگونه صدای قدم‌هایش و یا صدای عصایش وقتی که به خانه یا به دیوار نزدیک می‌شود نسبت به زمانی که در فضای باز حرکت می‌نماید، فرق می‌کند. با تمرین می‌تواند با استفاده از این تغییرات صدا بفهمد که چقدر بعضی چیزها به او نزدیک هستند. این مهارت‌ها زمانی که خودش در جامعه قدم می‌زند برایش کمک خواهند کرد.

لیداجان، به صدای چپک‌هایت
گوش کن. ببین وقتی که نزدیک
خانه می‌شویم چقدر صدای آن
بلند است.

لیداجان!
صدای چپک
هایت در
مزرعه فرق
می‌کند.

لمس و احساس

برای دانستن این که در کجا موقعیت دارد، طفل شما نیاز دارد تا شناخت شکل، وزن و جنسیت اشیای ماحول خود را بیاموزد. او همچنان نیاز دارد تا بیاموزد که به زمین و فرش زیر پایش توجه نماید که چگونه احساس می شود و به درجه حرارت توجه نماید که چگونه وقتی از یک محل به محل دیگر می رود، تغییر می کند.

← جهت کمک به انکشاف حس لامسه فرزندان

در جریان روز طفل خود را تشویق کنید که اشیای دارای اندازه، وزن و طرح های مختلف را لمس نماید. از او بخواهید تشریح کند که چه احساس می نماید. شما بعداً می توانید اشیاء و طرح های مختلف را در اطراف خانه جابجا سازید تا به طفل کمک نماید که بداند در کجا هست.

طفل خود را تشویق کنید تا با پاهای برهنه در سطوح مختلف حرکت نماید - طورمثال، روی کتافات، روی سبزه ها، روی ریگ ها - تا بتواند بیاموزد که هرکدام آنها چگونه احساس می شوند. اگر طفل بوت می پوشد، اجازه دهید که بعد از احساس با پای برهنه، بوت های خود را پوشیده و دوباره به همان جاها قدم بزند تا فرق آن را احساس نماید. وقتی که طفل در بیرون از خانه راه می رود، این معلومات برایش کمک خواهد کرد تا بفهمد که در کجا موقعیت دارد و یا او را در مسیر راه نگه دارد.

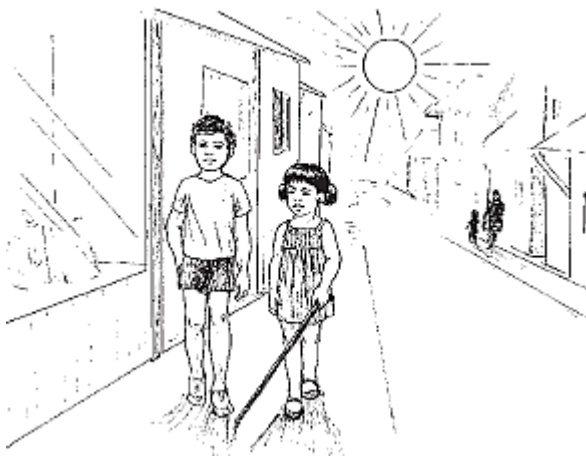
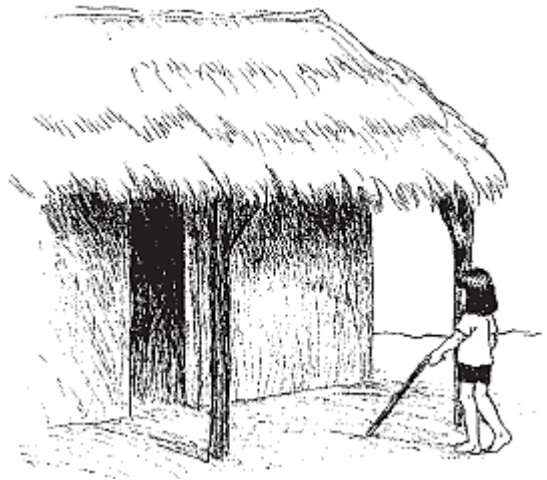

به طفل خود بیاموزانید که چگونه از پاهای خود برای احساس تفاوت در ارتفاع مانند کنارهای سرک و یا پیاده‌روها استفاده نماید.

طفل خود را تشویق کنید تا متوجه شود که وقتی از یک جا به جای دیگر می‌رود، چگونه درجه حرارت تغییر می‌یابد.

وقتی که آینه احساس می‌کند که هوا گرم می‌شود، او می‌داند که به دروازه خانه نزدیک شده است.

کامله می‌داند که وقتی بعد از ظهر از بازار به خانه می‌آید، باید شعاع آفتاب به پشت وی بتابد.

بویائی

بوی‌ها مانند صداها می‌توانند در مورد اشیاء معلومات بدهند که چقدر دور یا نزدیک می‌باشند. برای فهمیدن طرز استفاده از حس بویائی، طفل شما نیاز دارد تا بوی‌های مختلف را شناسائی کرده و بداند که از کجا می‌آیند. شما می‌توانید از کارهای روزانه خود برای آموزش طفل خود در مورد بوی‌های موجود در خانه و جامعه استفاده کنید.

← جهت کمک به بهبود حس بویائی طفل‌تان

وقتی قدم می‌زنید، در مورد بوی‌های مختلف اطراف خود توضیح دهید - طورمثال، بوی غذا، بوی گل‌ها، بوی حیوانات، بوی کثافات و غیره. اگر ممکن باشد، طفل خود را به اندازه نزدیک سازید تا چیزهای را که بوی آنها را احساس نموده لمس کند.

... و از وی بخواهید که به بوی‌ها نزدیک شود و یا از آن دور شود.

دفعه بعد که باهم آمدید، ببینید که آیا طفل شما خودش می‌تواند اسم بوی‌ها را بگوید...

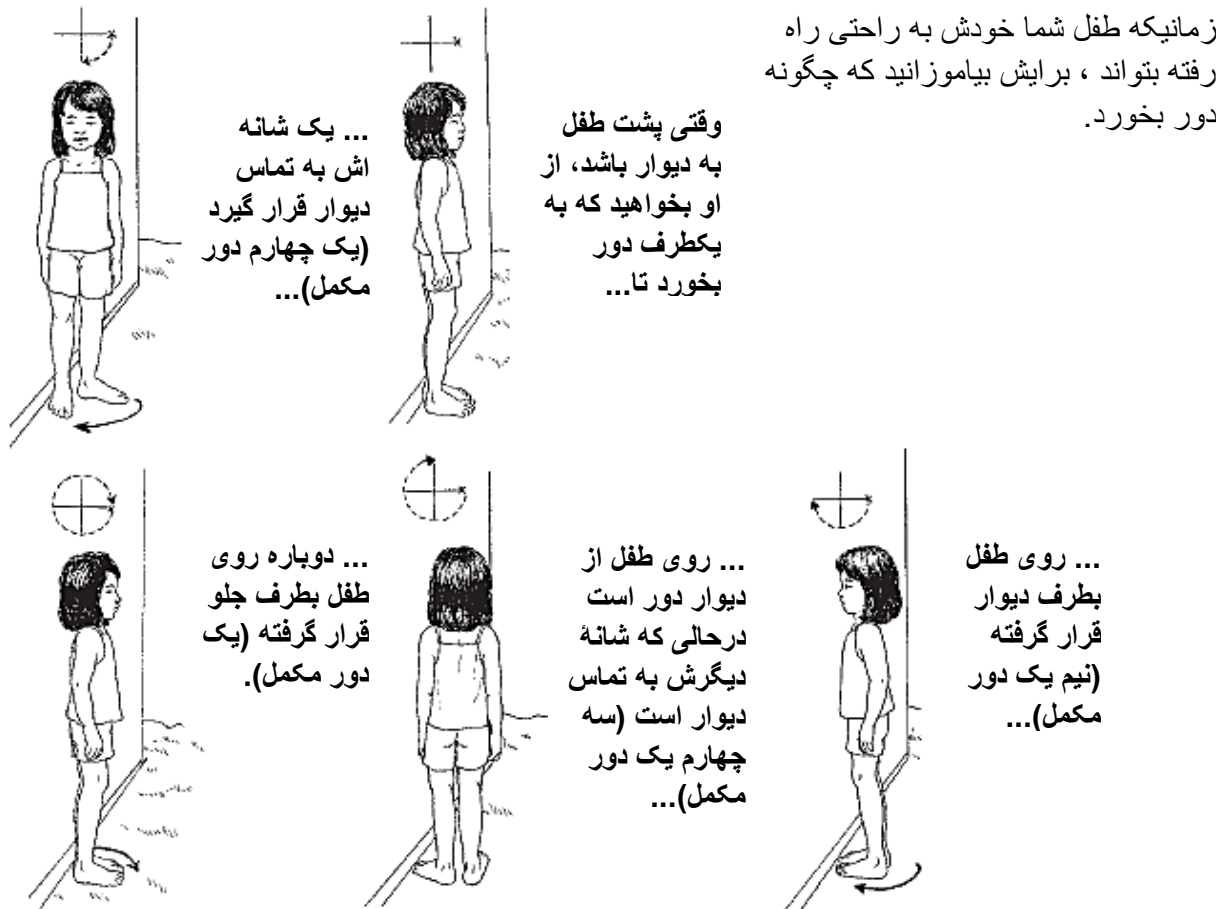
در جریان روز، از غذاها و یا چیزهای مختلفی که در خانه بوی قوی دارند، یاد آوری نمایید. ببینید که آیا طفل شما می‌تواند آنها را بشناسد.

دیگر مهارت‌ها برای شناسایی موقعیت

برای استقلال یا غیروابسته شدن، یک طفل نیاز دارد تا در جاهای جدید قدم زده و مسیرهای جدید را تعقیب کند. آموزش این فعالیت‌ها ممکن است به طفل شما مشکل بوده و یا در ابتدا باعث ترس وی شود. همچنان برای شما مشکل خواهد بود که برایش هدایاتی بدهید که آنها را تعقیب نماید. شما می‌تواند معلم بهتری برای طفل تان باشید، اگر:

- در ابتدا فعالیت‌ها را بایک شخص بزرگ دیگر امتحان کنید. چشم‌های یکدیگر را بسته کرده و همه مراحل فعالیت را تمرین نمایید. در مورد این که چطور هدایات را واضحتر سازید، باهم صحبت کنید.
- بعد کوشش کنید که یک طفلی را بیاموزانید که دیده می‌تواند. چشم‌های طفل را بسته کنید و او را برای تمرین مراحل که شما با شخص بزرگسال امتحان نمودید، رهنمائی کنید. به عکس‌العمل‌های وی با دقت توجه نمایید تا طریقه‌های را پیدا کنید که او را باز هم مطمئن ساخته و تشویق نمایید.

← جهت کمک به طفل‌تان تا هدایات را تعقیب نماید

او را تشویق نمایید که توجه نماید وقتی که این کار را انجام می‌دهد، پاهایش چطور حرکت می‌کنند. به تدریج او می‌تواند از دیوار دور شده و خودش این کار را تمرین کند. بخاطر داشته باشید که باید صبور باشید. طفل شما قبل از آن که خودش بتواند دور بخورد، به تمرین زیادی ضرورت خواهد داشت.

← جهت کمک به طفل‌تان تا قدم زدن در یک محل جدید را بیاموزد

این فعالیت‌ها به طفل شما کمک خواهد کرد تا در موارد ذیل بیاموزد:

- علایم رهنما (اشیاء، صداها و بوی‌های که همیشه در یک محل موجود اند).
- کلیدهای رهنما (اشیاء، صداها و بوی‌های که معلومات خوب می‌دهند مگر همیشه در یک محل موقعیت ندارند).

خوب است ثریا. تو از آن سنگ بخوبی گذشتی.

این فعالیت‌ها باید به ترتیبی اجرا شوند که در اینجا تشریح گردیده است:

۱. اول، در یک محلی که طفل شما بخوبی آن را می‌شناسد یک بازی را انجام دهید. برایش بگویید که بعضی چیزها را در مسیر حرکت وی گذاشته اید و ببینید که آیا او می‌تواند از آنها بگذرد بدون آن که بلغزد یا بیفتد. این کار برایش کمک خواهد کرد تا اطمینان بیشتری را برای کوشش راه رفتن در محلات جدید، احساس کند.

۲. بعداً برایش اجازه دهید که از یک انگشت شما گرفته و در یک محل جدید در عقب شما حرکت نماید.

در جایی که قرار داری مرغ‌ها جمع اند. اما بخاطر داشته باش که مرغ‌ها به اطراف حرکت می‌کنند و همیشه در آنجا نخواهند بود.

این دروازه یک نشانی خوب است، سلما جان.

۳. در حین قدم زدن، او را کمک کنید تا علایم یا کلیدهای راهنما را شناسائی کند. مطمئن شوید که برایش در مورد همه نشانه‌های راهنمای خطر، مانند دریا و یا سرک آموزش داده اید.

سلماجان! ما همین لحظه در حال گذشتن از دروازه هستیم. تو آن را فهمیده می‌توانی چون شروع شد که راه پر از سنگ ریزه‌ها شود.

۴. وقتی که طفل در آن ساحه احساس راحت نمود، یکبار دیگر با او در این مسیر حرکت کنید - صرف در این دفعه در مقابل طفل خود بطرف عقب حرکت کنید و زمانی که قدم می‌زنید با طفل خود صحبت کنید.

درست است، سلماجان!
تو حافظه خوبی داری.

اینجا سنگ ریزه‌ها است.
حالا دروازه می‌رسد.

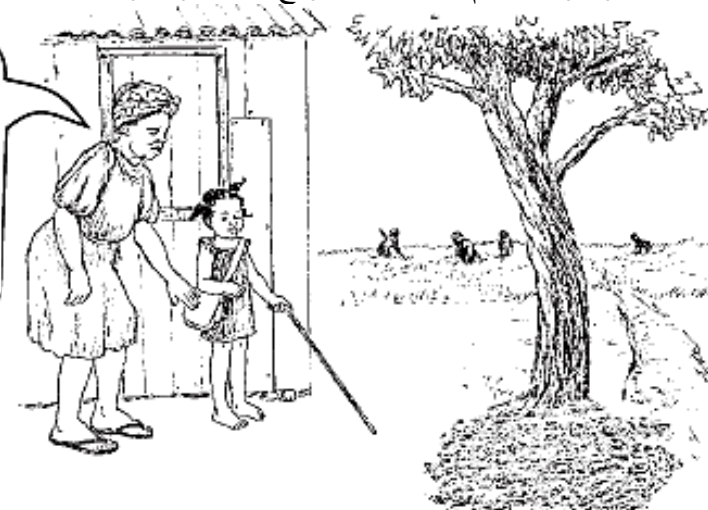

۵. در اخیر، در عقب وی حرکت نمایید در حالیکه او بشما تشریح میکند که در اطرافش چه است.

۶. وقتی که طفل شما مطمئن باشد، او را با آغاز از یک

علامه رهنمائی کنید و تشریح کنید که از آن محل به کجا برود. در ابتدا این کار را برای یک فاصله بسیار کوتاه انجام دهید، بعد بتدریج فاصله را افزایش دهید.

ماریناجان، تو از این دروازه شروع می‌کنی تا به پدر غذای چاشت را ببری. تو زیر درخت بزرگ خواهی رفت، جایی که سردتر احساس می‌شود. وقتی دوباره به زیر شعاع آفتاب قدم بگذاری، یک چهارم یک دور بطرف راست دور بخور. از آنجا می‌توانی راه مزرعه را پیدا کنی.

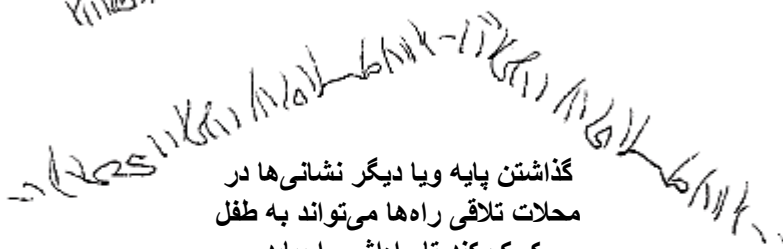

جامعه چگونه کمک کرده میتواند

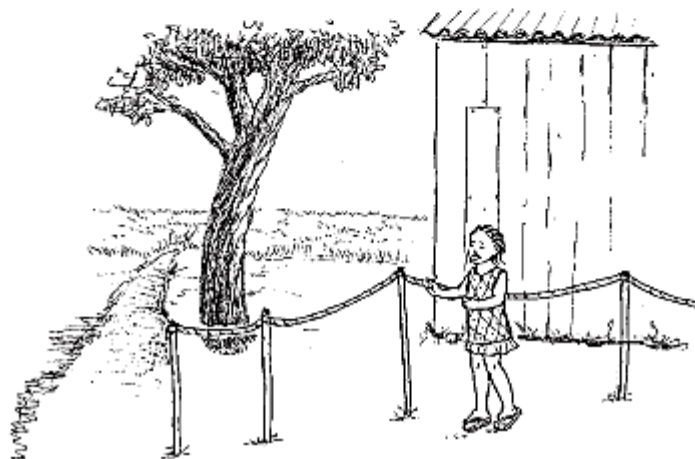
مردم جامعه می‌توانند کمک کرده و یافتن راه را برای طفل شما آسانتر سازند.

اعضای جامعه می‌توانند بیاموزند تا رهنمائی‌هایی داشته باشند که برای طفل کمک کند تا خودش بتواند محلات یا چیزهای مورد نظر را پیدا کند. فصل ۱۳ در باره مواردی بحث می‌کند که اعضای جامعه می‌توانند برای یک طفل نابینا فراهم سازند.

همچنان مردم می‌توانند علایم را در محلاتی بگذارند که به طفل شما کمک نماید تا راه خود را پیدا کرده و بداند که در کجا دور بخورد. هر قریه و یا محلات مجاور آن متفاوت است، لذا شما و جامعه شما مجبور هستید تصمیم بگیرید که چه چیزهایی برای طفل شما مناسب است. در اینجا دو مثال از نشانی‌هایی یا علایم آمده است که می‌توانند برنامه‌های جامعه برای کمک به اطفالی باشد که خوب دیده نمی‌توانند.

گذاشتن پایه و یا دیگر نشانی‌ها در محلات تلاقی راه‌ها می‌تواند به طفل کمک کند تا راه‌اش را بیابد.

بستن یک ریسمان رهنما و یا کناره می‌تواند به طفل کمک کند تا راه‌اش را پیدا کند.